

ÁRBORES FROITEIRAS

En Galicia hai unha gran cantidade de árbores froiteiras (segundo algúns cálculos máis de 2.500.000). A maioría atópanse en pequenos grupos de especies diferentes nas hortas, ao pé das casas, e case unicamente producen froita para o autoconsumo. A máis extendida é a maceira, que tamén foi a única que se plantou tradicionalmente con fins comerciais. No Norte da Coruña e de Lugo destinábanse á elaboración de sidra. Séguenlle en importancia as pereiras, os pexegueiros, os limoeiros, as cerdeiras, as figueiras, os marmeleiros... Outras especies atópanse en localizacións máis puntuais: laranxas e mandarinas nas Rías Baixas, pavías no Ribeiro, mirabeis no Rosal... Actualmente pódense atopar case todas as especies que soportan o clima: feixoas, caquis, nespereiro xaponés, augacateiros...

18

Adela Leiro, Mon Daporta

OLIVEIRA

(*Olea europaea*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Xencianales
FAMILIA: Oleáceas

Árbore de copa baixa, ampla e irregular que pode acadar 15 m de altura. O toro dos exemplares vellos é moi torcido e nudoso, curto e ancho na base. A tona é de cor gris plateada con fisuras. É orixinaria do leste do Mediterráneo e vive en lugares secos. En Galicia ata hai uns anos tivo importancia o seu cultivo na cunca do Sil para elaborar aceite. Atópanse exemplares en moitos adros de igrexas e como especies ornamentais en xardíns e parques.

Cultívase polo froito e pola madeira, moi valorada para escultura e torno e como combustible. En medicina tradicional as follas usábanse como febrífugas e os froitos son aperitivos e tónicos. A oliveira é unha árbore de gran simboloxía. Por Pascua lévanse ramos de oliveiras a bendecir e gárdanse na casa todo o ano para que dean boa sorte. Tamén se usaban para espartar as meigas.

As follas son persistentes e opostas.

As flores poden ser unisexuais ou hermafroditas, moi pequenas e cos pétalos brancos.

O froito é a oliva, unha drupa de ata 3 cm de lonxitude, de cor negra ao madurar.

Debaixo da oliveira non chove nen hai orballo, meniña se has de ser miña non me deas máis traballo.

Oliveiras do Pazo de Santa Cruz. Ortiqreira (Vedra-A Coruña). Varias fileiras rodeando os prados onde se poden atopar arredor de 500 exemplares plantados desde comezos do século XVI. Os máis grandes miden 13 m de altura e case 4 m de perímetro troncal.

PEREIRA

(*Pyrus communis*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Rosales
FAMILIA: Rosáceas

Pode acadar ata 10 m de altura, aínda que xeralmente é de pequeno tamaño. A tona é de cor gris escura con pequenas placas. As flores son completas, con cinco pétalos brancos. É orixinaria do oeste de Asia.

Da miña pereira as peras, todiñas me van roubando, unha a unha, tres a tres, sen elas me vou quedando.

MACEIRA

(*Malus communis*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Rosales
FAMILIA: Rosáceas

Árbore de copa irregular e moi ramificada que pode acadar os 6 m de altura, co toro bastante curto e frecuentemente retorcido e as ponlas moi ramificadas. A tona é de cor gris. É orixinaria de Europa Oriental. En Galicia é moi abundante, téñense rexistradas centos de variedades das que polo menos 24 son autóctonas.

PEXEGUEIRO

(*Prunus persica*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Rosales
FAMILIA: Rosáceas

Ten a copa baixa e irregular, e pode acadar os 6 m de altura. O talo é curto, ramificado desde abaixo, cas ponlas bastante dereitas e a tona é de cor gris-vermella. É orixinaria da China e moi extendida por toda Europa. As follas empréganse como laxante en medicina tradicional.

FIGUEIRA

(*Ficus carica*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Urticales
FAMILIA: Moráceas

Arbusto ou pequena árbore de copa ampla e irregular que pode acadar os 5 m de altura, co toro curto, frecuentemente retorcido e moi ramificado, coas ponlas despregadas e caídas. A tona é lisa de cor gris con manchas máis escuras. É orixinaria da cunca Mediterránea e do sudoeste de Asia. Atópase por toda Galicia cultivada e naturalizada. Os figos apróveitanse para comer e ten moitos usos medicinais: a savía para curar as espullas e a carie dental, os figos como laxantes ou para calmar a tos, as follas para tapar feridas...

A figueira do Meco atópase nunha pedra da Siradella (O Grove) e está relacionada coa lenda do Meco. Conta a tradición que o Meco era un cacique do Grove que cometía moitos abusos. Unha noite apareceu colgado dunha figueira. Cando a xustiza preguntou ¿Quen matou ao Meco? o pobo respondeu Matámolo todos!. Segundo os veciños esa figueira daba figos vermellos. Posiblemente existiu outra figueira máis antiga á que xa fai referencia Frai Martín Sarmiento.

CLAUDIEIRA

AMEIXEIRA

(*Prunus domestica*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Rosales
FAMILIA: Rosáceas

Árbore de copa irregular e extendida que pode acadar os 10 m de altura. Hai moitas variedades con froitos de tamaños, cores e sabores diferentes.

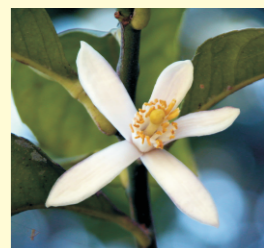

LIMOEIRO

(*Citrus limon*)

CLASE: Anxiospermas
ORDE: Rutales
FAMILIA: Rutáceas

Árbore coa copa de forma redonda ou irregular que pode acadar os 6 m de altura. A tona é de cor verdosa escura con finas fendas verticais. Ten espiñas nas ponlas. Toda a planta desprende un olor característico. É unha árbore de orixe asiática moi extendida como cultivo por todo o Mediterráneo. En Galicia é común nas hortas das zonas cálidas. En medicina tradicional o froito usábase como antiescorbútico.

A laranxa e o limón medios ciruxáns son.

LARANXEIRO

(*C. sinensis*)

Máis alto e frondoso que o limoeiro, coas follas persistentes, ovais, de cor verde escura e a flores brancas, moi perfumadas.

Outros cítricos que podemos atopar en Galicia son, as mandarinas (*C. reticulata*) e, plantadas para adorno, as laranxas amargas (*C. aurantium*).

Xa fun a Marin xa pasei o mar, xa comin laranxas do teu laranxal.